Nr.2(9), februarie 2005

BULETIN INFORMATIV

CNC TB/SIDA

al Consiliului Național de Coordonare al Proiectului "Suportul Programului Național de profilaxie şi combatere a infecției HIV/SIDA/ITS şi al Programului Național de control al tuberculozei"

NOI SERVICII DE SĂNĂTATE PRIETENOASE TINERILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

La 20 ianuarie curent, la Ministerul Sănătății, a avut loc şedința de lansare a extinderii proiectului „Servicii de sănătate prietenoase tinerilor" (suportul Agenției Internaționale de Dezvoltare/Banca Mondială şi UNICEF) cu participarea medicilor-şefi ai celor zece instituții medico-sanitare publice raionale şi municipale, coordonatorilor şi managerilor de proiecte, care, în rezultatul concursului, au câştigat dreptul de a implementa acest tip de servicii în localitățile ce le reprezintă.

Potrivit dlui Gheorghe Țurcanu, prim-viceministru al sănătății, acțiunea în cauză se înscrie în şirul prevederilor Planului cadru de operațiuni pentru realizarea programului de cooperare UNICEF-Guvernul Republicii Moldova pentru anii 2002-2006 şi a Acordului de Grant între Republica Moldova şi Asociația Internațională pentru Dezvoltare (Banca Mondială).

Concursul de proiecte pentru crearea Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor în teritorii a fost lansat în mai-iunie 2004 la inițiativa Ministerului Sănătății şi conform cerințelor de eligibilitate definite, prioritate au fost acordate acelor proiecte, care au sugerat o mai bună conlucrare cu autoritățile publice locale, instituțiile medico-sanitare publice, instituțiile de învățământ, protecție socială, justiție, organizații de tineret, ONG-uri etc.

În deschiderea şedinței, dl Gheorghe Țurcanu s-a referit la importanța şi necesitatea dezvoltării noilor Servicii de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) în Republica Moldova, subliniind că procesul care începe acum va fi monitorizat foarte riguros, astfel că proiectele ce vor demara cu succes vor fi prelungite, iar cele ce vor avea o activitate ineficientă vor fi stopate în favoarea altor organizații/instituții/centre, ce vor manifesta mai mult interes şi corectitudine în scopul propus.

Este de menționat că specialiştii din cadrul Ministerului Sănătății, reprezentanții instituțiilor medico-sanitare publice şi managerii viitoarelor centre de prestare a SSPT, participanți la şedință, s-au pronunțat pentru deschiderea Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor în cadrul sectorului de asistență medicală primară, cu asigurarea unei conlucrări/colaborări cât mai strânse cu serviciile de planificare a familiei, laboratoarelor de diagnostic, serviciilor de statistică etc. în perspectiva integrării acestora într-un sistem unic pe întreg teritoriul republicii.

(alte aspecte de la şedința de lansare a extinderii proiectului SSPT citiți în pag.4-5 ale buletinului)

FONDUL GLOBAL A APROBAT CONTINUAREA FINANȚĂRII PROGRAMULUI TB/SIDA

Fondul Global de combatere a SIDA, Tuberculozei şi Malariei a confirmat printr-o scrisoare oficială aprobarea cererii de finanțare a Republicii Moldova pentru anii 2005-2008.

Este cea de-a II fază de finanțare a Programului TB/SIDA, după ce în mai 2003 Fondul Global a semnat cu Guvernul Republicii Moldova un Acord de Grant, prin care Republica Moldova a beneficiat de un Grant în valoare de 5 milioane dolari SUA (anii 2003-2005).

Cererea pentru continuarea finanțării activităților din cadrul Programului TB/SIDA (pentru faza a doua) a fost expediată de către Consiliul Național de Coordonare TB/SIDA la sfârşitul anului trecut şi include un plan şi un buget indicativ de circa 6 milioane dolari SUA, oferta pentru următorii trei ani, ce prevede susținerea Programului Național de profilaxie şi combatere HIV/SIDA/ITS şi a Programului Național de control al tuberculozei la următoarele componente: supravegherea epidemiologică şi de santinelă a infecției HIV/SIDA/ITS, tratamentul HIV/SIDA/ITS, implementarea DOTS urmată de DOTS Plus, activitățile de reducere a noxelor pentru grupurile vulnerabile, educația, monitorizarea şi evaluarea.

Este de menționat că potrivit prevederilor Acordului de Grant, suma finală de finanțare pentru faza a doua va fi stabilită reieşind din performanțele Programului TB/SIDA şi eficacitatea Grantului, obținute pe parcursul primei faze, şi necesităților de finanțare a țării estimate pentru faza a doua.

Termenul limită de finanțare a Programului TB/SIDA de către Fondul Global este 30 aprilie 2008.

Din sumarul ediției:

INTERVIU
Ghenadie ȚURCANU – "Asistența medicală primară – un prim pas spre restructurarea sistemului sănătății în Moldova"
Irina ZATUŞEVSKI – "Tuberculoza poate fi tratată!"
Pag. 2-3

OPORTUNITĂȚI DE COLABORARE
Silviu DOMENTE – "Un serviciu care răspunde totalmente necesităților tinerilor"
Veaceslav MOŞIN – "De noi depinde ce model vom alege"
Mihail STRĂTILĂ – " Centrul nostru e deschis tuturor"
Pag. 4-5

PROIECTE ÎN ACȚIUNE
Galina LEŞCO – "Centrul de sănătate pentru tineri "Neovita" – un centru model în Republica Moldova"
Pag. 6-7

BLOCNOTES
"Tuberculoza poate fi învinsă!" - concurs pentru jurnalişti
"Prevenirea consumului de droguri şi impactul substanțelor narcotice asupra sănătății adolescenților şi tinerilor" – concurs pentru elevi şi studenți
Pag.8

ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ – UN PRIM PAS SPRE RESTRUCTURAREA SISTEMULUI SĂNĂTĂȚII ÎN MOLDOVA

Ghenadie ȚURCANU,
şeful Direcției asistență medicală primară şi de urgență a Ministerului Sănătății

COR.: Ce este asistența medicală primară (AMP) şi care este structura acestui sistem în Republica Moldova?

Ghenadie ȚURCANU: Asistența medicală primară este o concepție de sănătate publică, elaborată de OMS în urma conferințelor internaționale de la Alma-Ata (1978) şi Ljubljana, Slovenia (1996), în cadrul cărora reprezentanții ministerelor sănătății din lumea întreagă au argumentat necesitatea reformării sistemului ocrotirii sănătății prin determinarea rolului fundamental al îngrijirilor de sănătate primare în ameliorarea sănătății întregii societăți.

In Republica Moldova, reformele în domeniul asistenței medicale primare au demarat acum 15 ani, odată cu pregătirea medicilor de familie, figura-cheie în acordarea serviciilor medicale primare. Către anul 1998, funcția "medic de familie" a fost instituită deja prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, apoi prin Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, fiind stabilită şi structura noului sistem în baza centrelor medicilor de familie, care, la rândul lor, se divizează în centre de sănătate şi oficii ale medicilor de familie. Reorganizarea sistemului sănătății în baza asistenței medicale primare a scos în evidență mai multe avantaje, printre care:

- creşterea numărului de adresări ale populației la serviciile medicale existente;
- îmbunătățirea calității şi promptitudinii în acordarea asistenței de urgență;
- prevenirea şi controlul maladiilor transmisibile;
- scăderea mortalității infantile şi scăderea mortalității generale a populației, ceea ce dovedeşte viabilitatea şi eficacitatea sistemului de asistență medicală primară.

COR.: Prin ce se explică, totuşi, secretul acestui succes?

Ghenadie ȚURCANU: Nu cred că e vorba de un secret, mai curând de o nouă împărțire a responsabilităților cu desemnarea medicului de familie în rolul principal în implementarea acestei politici. Medicul de familie este un specialist de practică generală. El posedă cunoştințe în multiple domenii la nivelul la care să poată răspunde necesităților în acordarea asistenței medicale, iar la necesitate să direcționeze pacientul la medicul specialist de profil (chirurg, oftalmolog, cardiolog etc.). Medicul de familie este prima persoană cu care pacientul intră în contact în cazul unui control profilactic, situații de boală etc.

De regulă, un medic de familie deserveşte până la 1500 locuitori de diferite vârste. El lucrează în echipă cu surorile medicale, activitatea sa fiind una profilactică, de diagnosticare şi de tratament al pacienților. Astfel, prin medicul de familie pacientul îşi poate rezolva toate problemele de sănătate.

În scopul dezvoltării unor servicii de calitate, prin intermediul proiectului Ministerului Sănătății "Fondul de Investiții în Sănătate", medicii de familie au fost asigurați cu truse medicale, echipament şi tehnică medicală necesară. Actualmente, asistența medicală primară se acordă populației nemijlocit în centrele de sănătate din republică, care sunt reparate şi utilate cu echipament performant prin proiectul nominalizat. O atenție deosebită se acordă instruirii medicilor de familie şi asistentelor medicale a medicilor de familie.

COR.: Ce-ați putea să ne comunicați despre dificultățile la acest capitol…

Ghenadie ȚURCANU: Ca-n orice domeniu nou de activitate, dificultățile sunt de neevitat. Pe scurt, acestea se reduc la neajunsuri de ordin material, economic, financiar şi de suplinire a cadrelor. Astfel, peste 90 de centre de sănătate din localitățile rurale şi peste 500 oficii ale medicilor de familie necesită a fi în continuare reparate şi create condiții pentru organizarea activității asistenței medicale primare la nivelul dorit. Rămân a fi neasigurate cu transport sanitar încă 200 centre de sănătate. Ministerul Sănătății anual procură din surse centralizate transport sanitar pentru facilitarea deplasării medicilor în timpul vizitelor de serviciu sau la înregistrarea unor cazuri de urgență în localitățile deservite, însă acesta este insuficient. Este necesar ca şi administrația publică locală, ca fondator al instituțiilor medico-sanitare publice, să creeze condiții de activitate medicilor de familie prin procurarea transportului sanitar pentru centrele de sănătate.

Pregătirea şi instruirea cadrelor pentru AMP rămâne a fi o altă problemă de actualitate, în special, asigurarea cu medici de familie şi asistente ale medicului de familie pentru instituțiile medicale primare din localitățile rurale.

Încurajarea lucrătorilor din sistemul AMP vine, totuşi, pe de o parte, din partea comunității, care capătă tot mai multă încredere în serviciile pe care acest personal le oferă, precum şi prin susținerea Ministerului Sănătății, Guvernului Republicii Moldova, care prin regulamentul de la 1 ianuarie 2004, a introdus majorarea cu 80% a salariului angajaților din sectorul AMP ce activează în localitățile rurale. Tot printr-un Ordin al Ministerului Sănătății, pentru conducătorii instituțiilor medicale, este aprobată directiva de a stimula profesionalismul medicilor de familie şi a asistentelor medicale, ceea ce va conduce, în ultimă instanță, la ridicarea prestigiului acestei meserii la aşa un nivel, încât, pentru tinerii de astăzi, studenți la Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie "N. Testemițanu", specialitatea aleasă să fie atractivă, iar numele pe care-l vor purta – o mândrie.

COR.: Care este locul şi rolul AMP în prevenirea şi controlul TB/HIV/SIDA/ITS?

Ghenadie ȚURCANU: ... fără doar şi poate, unul major, aşa cum sarcina medicului de familie e de a acționa în sprijinul medicinii "de prevenire" şi "control" al infecțiilor prin depistarea stărilor premorbide şi a maladiilor, prin educație sanitară şi numeroase activități de profilaxie. După cum am menționat deja, medicul de familie este prima persoană care se întâlneşte cu bolnavul, îl consultă, suspectează prezența şi manifestările anumitor simptome, proprii tuberculozei, altei maladii contagioase, în scopul acordării ajutorului medical necesar. Cu cât mai devreme, la acuzarea durerii, bolnavul se va adresa medicului de familie, cu atât va fi mai bine pentru persoana dată şi pentru societate, în general. Depistarea infecției, prevenirea răspândirii maladiei, supravegherea bolnavului şi administrarea medicamentelor în condițiile de ambulator – sunt doar câteva "roluri" de neînlocuit ale angajaților din sectorul de asistență medicală primară.

Dezvoltarea asistenței medicale primare, în contextul implementării Programului Național de profilaxie şi combatere a infecției HIV/SIDA/ITS şi al Programului Național de control al tuberculozei, odată cu introducerea asigurărilor obligatorii de asistență medicală, constituie un pas ferm spre restructurarea sistemului sănătății în Moldova.

TUBERCULOZA POATE FI TRATATĂ!

In a doua jumătate a lunii ianuarie, la diverse posturi de radio şi televiziune din republică au putut fi audiate şi vizionate emisiuni despre tuberculoză aproape în fiecare zi, iar clipurile despre simptomele acestei maladii puteau fi recepționate de câteva ori pe zi. Tot în această perioadă, interiorul microbuzelor pe rutele din Chişinău a fost decorat cu un sticker destul de atrăgător cu imaginea unei păpădii zburătoare,care ne atenționează asupra gravității maladiei şi necesității adresării la medic în cazul suspectării anumitor simptome, caracteristice tuberculozei.

Aşa a început campania națională de informare a populației, organizată de Alianța Americană Internațională pentru Sănătate (AIHA), în cadrul proiectului "Fortificarea controlului tuberculozei în Moldova".

Solicitată de reporterul nostru, dna Irina Zatuşevski, specialist principal pe comunicare în domeniul sănătății AIHA, a acceptat cu amabilitate să răspundă la câteva întrebări.

Irina ZATUŞEVSKI,
specialist principal pe comunicare
în domeniul sănătății AIHA

COR.: Ce factori au determinat conținutul şi conceptul vizual al campaniei?

I. ZATUŞEVSKI: Campaniile de informare şi educare a populației sunt un component de bază al proiectului AIHA şi pregătirea lor a început odată cu lansarea propriu-zisă a proiectului de fortificare a controlului tuberculozei în Republica Moldova. In acest sens, au fost analizate ce campanii informaționale au fost efectuate în ultimii 2-3 ani şi care a fost impactul lor asupra publicului larg. La fel, a fost realizat un sondaj sociologic, care ne-a ajutat să determinăm nivelul de informare al populației privind tuberculoza, stabilirea laitmotivului mesajelor-cheie ce vor promova viitoarea campanie, precum şi conținutul materialelor informaționale ce urmau a fi elaborate. In final, s-a constatat că acestea trebuie să fie optimiste, pozitive, să atenționeze populația asupra necesității de a se adresa la medic în cazul suspectării anumitor simptome caracteristice tuberculozei, să inspire încrederea că dacă maladia este depistată la timp – tuberculoza se tratează.

Reieşind din aceste considerente şi cunoscând faptul că simbolul luptei cu tuberculoza sunt florile albe, am decis ca logotipul campaniei să fie o păpădie zburătoare, care prin felul său de a se împrăştia foarte uşor aminteşte despre răspândirea tuberculozei.

COR.: Ce alte materiale, în afară de spoturile audio şi video, au fost pregătite în cadrul campaniei?

I. ZATUŞEVSKI: Special cu ocazia lansării campaniei a fost elaborat un set important de materiale informative, ce include broşurile: "Tuberculoza: întrebări şi răspunsuri", "Ghid pentru bolnavii de tuberculoză, rudele şi persoanele lor apropiate", calendare, foi volante, pliante despre DOTS – cea mai cost-eficientă strategie de control al tuberculozei şi informație despre tratamentul gratuit al tuberculozei în Republica Moldova. In seria materialelor promoționale se mai înscrie şi stickerul cu logotipul proiectului AIHA şi a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), care finanțează activitățile desfăşurate în cadrul proiectului "Fortificarea controlului tuberculozei în Moldova".

COR: Pregătirea setului informațional e doar o jumătate din lucru. Mai e nevoie ca acestea să ajungă la destinatar. Cum s-a făcut distribuirea materialelor?

I. ZATUŞEVSKI: Dacă ne referim la spoturile de publicitate socială audio şi video, pentru difuzarea lor a fost încheiat un acord de colaborare cu Compania publică "Teleradio-Moldova" şi Compania municipală "Euro-TV". Acordul prevede difuzarea gratuită a materialelor în blocurile de publicitate, precum şi oferirea timpului de emisie colaboratorilor proiectului şi partenerilor acestuia, reprezentanților agențiilor internaționale şi instituțiilor medicale.

Direcția rețelei cinematografului "Patria" a susținut campania prin prezentarea clipului social înainte de începutul filmului. Asociația prestatorilor de servicii auto-privat şi-a adus contribuția prin plasarea stickerelor cu logotipul campaniei în salonul autoturismelor. Să vă mai spun că firma "Diver-studio", producătorul clipurilor audio şi video, a asigurat plasarea gratuită a spoturilor la două stații de radio private (Наше радио, Radio 7). Apelul nostru de susținere a campaniei a fost preluat şi de alte stații de radio şi televiziune din republică (Radio Nova, Antena C, "Sănătate" din or. Edineț, ce acoperă partea de nord a Moldovei). Reprezentanții acestora nu numai că au acceptat să difuzeze gratis, dar au propus realizarea unui ciclu de materiale la această temă.

Grație Agenției de Stat "Poşta Moldovei", foile volante cu informația despre simptomele tuberculozei au ajuns în cutiile poştale ale cetățenilor. Caritas Luxembourg a ajutat la distribuirea materialelor printre deținuții din penitenciare. Lucrătorii medicali au primit seturi de materiale pentru a le oferi pacienților.

COR: Sunteți satisfăcuți de mersul campaniei? Ați reuşit să obțineți rezultatul dorit?

I. ZATUŞEVSKI: De fapt, noi conştient am împărțit campania de informare a populației în două etape. Faza inițială s-a desfăşurat pe parcursul ultimelor două săptămâni ale lunii ianuarie, după care, în februarie am anunțat o pauză pentru a evalua rezultatele obținute, a afla cum a fost întâlnită de public, de specialiştii ftiziopneumologi şi, în caz de necesitate, să facem anumite modificări pentru a o relansa în luna martie, când marcăm şi Ziua Mondială de combatere a tuberculozei.

După cum ne demonstrează monitorizarea presei scrise, campania a atras atenția opiniei publice. Jurnaliştii au reacționat cu mai multă promptitudine la apelurile lansate şi în comparație cu articolele ce le publicau mai înainte, cele care au apărut ulterior nu înfricoşează cititorii cu diferite cifre şi statistici despre numărul de bolnavi şi sărăcia instituțiilor medicale, dar conțin mai multă informație utilă despre simptomele maladiei, necesitatea adresării la medic în cazul suspectării unor semne, întărirea încrederii că tuberculoza se tratează dacă este depistată la timp.

Telefoanele radioascultătorilor şi telespectatorilor în timpul programelor de emisie, apelurile cetățenilor recepționate în continuu şi la oficiul AIHA la fel demonstrează că respectiva campanie nu a trecut pe neobservate. Am fi dorit ca Compania publică "Teleradio-Moldova" să fi acordat mai mult timp de emisie pentru demonstrarea spoturilor sociale şi acestea să fi fost plasate în ore mai potrivite pentru telespectatori, motiv pentru care suntem în proces de negociere cu Compania pentru etapa din martie.

COR.: Apropo, cum va decurge campania în martie?

I. ZATUŞEVSKI: Paralel cu difuzarea materialelor audio/video şi distribuirea materialelor editate, planificăm să organizăm şi alte manifestări în colaborare cu Universitatea "N. Testemițanu", serviciile de tuberculoză din țară şi internaționale, care susțin Republica Moldova în lupta cu tuberculoza. N-aş vrea să deschid aici toate parantezele, dar vreau să vă asigur că ne vom strădui să facem tot posibilul ca locuitorii celor mai îndepărtate colțişoare ale republicii să primească informația necesară despre tuberculoză, posibilitățile de diagnosticare şi tratament pentru a şti cum să-şi păstreze sănătatea lor şi a celor apropiați, să fie cu mai multă înțelegere față de bolnavii de tuberculoză.

Nota redacției: Ținând cont de importanța şi actualitatea problemelor de control al tuberculozei, ediția din martie a "Buletinului Informativ" va fi consacrată, în special, activităților din acest domeniu, desfăşurate în Republica Moldova prin intermediul organizațiilor de stat, internaționale, ONG-urilor, donatorilor.

UN SERVICIU CARE RĂSPUNDE TOTALMENTE NECESITĂȚILOR TINERILOR

Silviu DOMENTE,
coordonator al proiectului de prevenire HIV/SIDA în rândul tinerilor, UNICEF- Moldova

SCURT ISTORIC

Serviciile de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) reprezintă un element important în abordarea integră a sănătății şi dezvoltării adolescenților, fiind recunoscute atât la nivel internațional, cât şi regional, drept un factor protector în prevenirea transmiterii ITS şi HIV, precum şi un element prioritar în promovarea modului sănătos de viață şi prevenirea riscurilor majore pentru sănătatea lor.

Primele Servicii de sănătate prietenoase tinerilor în Republica Moldova au apărut în aprilie 2001, când, cu suportul UNICEF-Moldova şi Asociației de Planificare a Familiei, în cadrul Institutului de Cercetări Ştiințifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei şi Copilului, a fost creat Centrul de informare şi sănătate pentru tineri „Juventa" (din 2004 fiind transformat în Centru metodic pentru promovarea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor).

Pe parcursul anului 2002, cu susținerea UNICEF, Ministerului Sănătății şi autorităților medico-sanitare locale, în Moldova au mai fost deschise 2 Centre de sănătate prietenoase tinerilor: „Neovita" la Chişinău şi „Iunona" la Ştefan-Vodă.

Prin statutul său, un Centru de sănătate prietenos tinerilor (CSPT) este accesibil tinerilor, răspunde totalmente necesităților acestora, le respectă intimitatea şi confidențialitatea, oferindu-le cele mai calitative servicii prin intermediul unui personal bine pregătit în principiile de acordare a unor astfel de servicii.

În total, de serviciile celor 3 centre până în prezent au beneficiat circa 15 000 tineri, 40% din ele fiind servicii de consiliere şi testare, iar 60% - servicii de informare, educare şi comunicare în domeniul sănătății reproductive, prevenirii HIV/SIDA, ITS, abuzului de substanțe, violenței în familie etc.

Posibilitatea extinderii SSPT a apărut acum un an, grație surselor disponibile din Grantul IDA (Banca Mondială, Programul TB/SIDA), care prevede alocarea unei sume de 300.000 dolari SUA pentru procurarea echipamentului de birou şi medical, angajarea consultanților, elaborarea materialelor informaționale necesare funcționării altor 10 centre, ce vor implementa SSPT în teritorii.

DE CE ESTE NECESAR DE A DEZVOLTA SSPT ÎN REPUBLICA MOLDOVA?

Atât experiența internațională, cât şi cea națională ne demonstrează că tinerii nu accesează serviciile de sănătate necesare lor, chiar dacă ele sunt disponibile. Motivele sunt diferite, printre care: personalul medical nepregătit în metodele de lucru cu adolescenții, orele de lucru incomode pentru tineri, fluxul comun al pacienților de diferite vârste cu un anumit impact negativ asupra confidențialității şi intimității etc. Toate acestea au generat ideea dezvoltării unor servicii lipsite de inconvenientele enumerate mai sus sau prietenoase tinerilor. Cele mai reuşite modele de astfel de servicii au fost dezvoltate inițial în țările scandinave, ulterior fiind preluate şi de țările din Europa de Est. Exemple bune sunt înregistrate, în special, în Estonia, Federația Rusă, Serbia şi Muntenegru, Bosnia şi Herțegovina etc. Deşi nu există un model ideal pentru SSPT, fiecare țară fiind în drept să aleagă ceea ce i se potriveşte conform specificului propriu, în general, SSPT se bazează pe câteva principii fundamentale, elaborate şi recunoscute la nivel internațional de către OMS, UNICEF, UNFPA, PNUD, BM, UNAIDS, care au creat în 1999 un Grup de lucru comun privind sănătatea, protecția şi dezvoltarea tinerilor cu scopul de a acorda asistență consultativă şi tehnică tuturor statelor membre ale ONU din regiune, ce susțin implementarea Serviciilor prietenoase tinerilor la nivel național.

DE CE ANUME TINERII SUNT BENEFICIARII ACESTOR SERVICII?

Cineva ar putea spune că este incorect să oferim Servicii de sănătate prietenoase în exclusivitate tinerilor. Serviciile de sănătate ar trebui să fie prietenoase pentru toată populația, indiferent de vârstă. Dar să nu uităm că în prezent aproximativ jumătate din populația planetei o constituie persoanele cu vârsta până la 25 ani. Peste 1 miliard au vârsta cuprinsă între 10-19 ani, ceea ce înseamnă că fiecare al şaselea om de pe glob este adolescent, astfel, fiind înregistrată cea mai numeroasă generație de adolescenți din istorie. În Republica Moldova o pătrime din populație sunt tineri şi adolescenți între 10 şi 25 ani şi aproximativ 1/6 din populație sunt tineri cu vârsta de 15-24 ani (UNICEF, 2000).

Adolescența este una dintre cele mai fascinante, dar şi cele mai dificile etape ale vieții, perioada când tinerii îşi asumă responsabilități noi şi experimentează cu independența. Anume în această perioadă a vieții tinerii au primele relații sexuale, sunt expuşi violenței, încep a utiliza anumite substanțe ca alcoolul, tutunul etc. şi aceste deprinderi pe care ei şi le dezvoltă vor avea un efect profund asupra sănătății şi dezvoltării lor pe parcursul întregii vieți. Conform estimărilor OMS, 70% din decesele premature la adulți sunt în general cauzate de deprinderi inițiate în timpul adolescenței.

A neglija necesitățile şi preocupările tinerilor, a întârzia cu elaborarea şi aplicarea politicilor, programelor de sănătate, dezvoltare şi servicii de care au nevoie ei înseamnă a pune în pericol ziua de mâine a acestei societăți.

Tinerii, în orice țară, reprezintă un potențial spre care necesită a fi direcționate toate eforturile în scopul creării condițiilor optime de dezvoltare, educare, promovare a modului sănătos de viață. Tinerii au dreptul la o gamă deplină de servicii accesibile şi necostisitoare, intimitate, confidențialitate, tratament cu demnitate şi respect, asistență din partea persoanelor bine pregătite şi competente, exprimarea opiniei proprii privind serviciile obținute, un mediu sănătos şi sigur, o alegere liberă şi informată privind experiențele sexuale.

„O societate care îşi retează partea pe care o reprezintă tineretul este condamnată să sângereze până la moarte",- a afirmat Secretarul General al Națiunilor Unite, Kofi Annan, într-un mesaj adresat Conferinței Mondiale a Miniştrilor Tineretului.

UN TÂNĂR BINE INFORMAT ESTE UN TÂNĂR SĂNĂTOS

Informarea, dezvoltarea deprinderilor de viață, crearea Serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor este singura cale de a-i face pe tineri să ocolească provocările

Continuare în pag. 5

Început în pag. 5

adolescenței, să fie mult mai prudenți în acțiune, să ia decizii bine informate şi responsabile cu privire la comportamentul lor şi al celor apropiați.

Două strategii prioritare stau la baza SSPT pe care dorim a le dezvolta în continuare în Republica Moldova:

- accesul tuturor tinerilor la informare şi servicii esențiale;
- intervenții direcționate către tinerii marginalizați şi vulnerabili (utilizatori de droguri injectabile, tinerii străzii şi cei din instituții, tineri cu disabilități, lucrătorii sexului comercial, romi, bărbați care practică sex cu bărbați) etc.

Pentru a corespunde cerințelor/ standardelor internaționale, un CSPT trebuie să întrunească următoarele servicii esențiale:

- sănătatea generală (boli endemice, traume, tuberculoză, hepatită);
- sănătatea sexuală şi a reproducerii (ITS, anticoncepționale, conduita sarcinii, îngrijirea post-avort);
- consilierea şi testarea voluntară şi confidențială la HIV;
- abordarea violenței sexuale;
- servicii de sănătate mintală, inclusiv abuzul de substanțe;
- informare şi consiliere asupra unui şir de probleme (sănătatea sexuală şi a reproducerii, alimentația, igiena, utilizarea substanțelor dăunătoare).

La nivel global s-a demonstrat că pentru a implementa cu succes această gamă de servicii este necesară elaborarea anumitor politici în acest domeniu. La moment, în Republica Moldova, există deja o bază normativă pentru dezvoltarea SSPT, constituită din: Strategia pentru tineret şi Planul de acțiuni; Strategia de creştere economică şi reducere a sărăciei; Ordinul Ministerului Sănătății nr.123 din 26.04.04 „Cu privire la crearea Grupului de lucru pentru coordonarea procesului de extindere a SSPT"; Programul Unic al AOAM pentru anul 2005; Strategia națională în domeniul sănătății reproductive pentru anii 2005-2015. În proces de elaborare se află Conceptul național al SSPT, Standardele de calitate şi Protocoalele de îngrijire pentru SSPT, Ghidurile organizatorului, consilierului şi voluntarului SSPT. La acestea urmează a fi ajustate şi alte acte normative, cadrul juridic, care să reglementeze şi să faciliteze prestarea SSPT. Crearea SSPT este un argument că în Republica Moldova tinerii devin o prioritate şi pentru a fi sănătoşi – trebuie să fie bine informați, instruiți şi pregătiți pentru viață. Asigurarea durabilității SSPT poate fi garantată doar prin crearea parteneriatelor între autoritățile publice centrale şi locale, organizațiile internaționale şi ONG-urile active în domeniul tineretului.

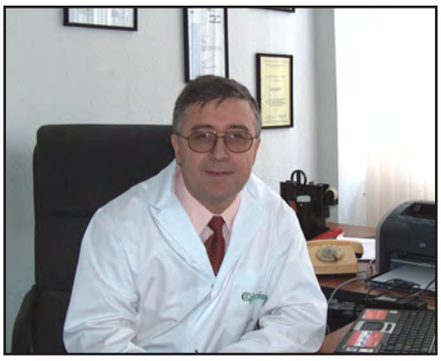

DE NOI DEPINDE CE MODEL VOM ALEGE

Veaceslav MOŞIN,
directorul Centrului Național Ştiințifico-Practic de Reproducere Umană, Genetică Medicală şi Planificare Familială

Deşi ideea Serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) în lume se discută de vreo zece ani, cele mai mari accente au fost puse, totuşi, în ultimii 2-3 ani. Este politica OMS şi ONU, care recomandă cu încredere țărilor-membre implementarea acestor servicii la nivel național. Urmând prevederile internaționale, Republica Moldova face primii paşi pe calea legalizării SSPT, ajustând modelele existente la necesitățile specifice țării.

În sprijinul implementării acestor servicii (SSPT), vine şi Strategia națională în sănătatea reproducerii, document de bază în reglementarea politicii statului în domeniul sănătății reproducerii tinerilor, la elaborarea căruia şi-au dat concursul un grup de specialişti din cadrul Ministerului Sănătății, printre care şi subsemnatul.

În acest context, țin să Vă împărtăşesc bucuriile, dar şi îngrijorările mele vizavi de serviciile pe care dorim a le extinde la nivelul unui sistem în toată țara. Bineînțeles, salut această inițiativă şi consider că e o mare şansă de a lansa 10 proiecte noi (în 10 instituții/centre şi raioane diferite), ce vor oferi Servicii de sănătate prietenoase tinerilor.

Cât priveşte îngrijorarea mea, aceasta e legată de găsirea celei mai potrivite formule de activitate a acestor centre, pentru a nu crea servicii paralele sau izolate de cele existente în prezent. Ar fi un lux prea mare, pe care nici cele mai bogate țări din lume nu şi l-ar permite. Avem nevoie de proiecte viabile, ce ar avea durabilitate şi continuitate şi nu simple amintiri despre ceea ce s-a dorit a realiza.

Referindu-ne la strategia dezvoltării SSPT, opțiunea mea e de a le crea pe lângă cabinetele de planificare a familiei. Integrarea acestor servicii în sănătatea reproducerii o consider avantajoasă sub mai multe aspecte, cel mai important fiind, totuşi, componentul medical.

Se ştie că, la nivel global, există o varietate de modele de SSPT – în bază de instituție staționară (spital, policlinică) sau activități mobile şi de outreach; cu prestatori publici (adică guvernamentali), ONG-uri sau combinații mixte (publici-ONG-uri, privați-publici etc.).

În ultimă instanță, de noi depinde ce model dorim să alegem, în ce sistem decidem să integrăm SSPT pentru ca acestea să fie cât mai utile, cu maximă eficacitate pentru beneficiari.

CENTRUL NOSTRU E DESCHIS TUTUROR

Mihail STRĂTILĂ,
coordonatorul proiectului "Centrul metodic în promovarea Serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor", doctor în ştiințe medicale

Centrul metodic de dezvoltare a Serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor este singurul de acest fel în Republica Moldova şi oferă o gamă destul de largă de servicii, printre care - elaborarea şi asigurarea cu material informațional şi logistic a tuturor centrelor/organizațiilor, ce implementează Servicii de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) în republică.

În responsabilitatea Centrului nostru mai intră elaborarea materialelor informativ-instructive atât de necesare pentru organizarea şi buna funcționare a procesului de prestare a serviciilor, până în prezent fiind finisat lucrul asupra conceptului, protocoalelor, standardelor şi a celor trei ghiduri: „Ghidul organizatorului", „Ghidul consultantului" şi „Ghidul voluntarului".

Foarte anevoios şi complicat decurge pregătirea materialelor pentru crearea cadrului juridic, care să reglementeze activitatea Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor în limitele legii. Şi aceasta pentru că este o inițiativă de pionierat în Republica Moldova. Pentru că cele trei centre care au activat până în prezent în acest domeniu au existat asemeni unor insulițe mici, pe bază de entuziasm, în lipsa unui cadru juridic şi metodic adecvat. Or, la moment, se încearcă crearea unui sistem de SSPT, ce va acoperi 1/3 din teritoriul țării şi definitivarea structurii, împărțirea responsabilităților prestatorilor de servicii se impune de la sine.

Este de menționat că în scopul diseminării bunelor practici existente în lume, familiarizării cu conceptul privind funcționarea acestor servicii la noi în țară, implementării consilierii şi conduitei în cazul infecției HIV/SIDA, colaboratorii Centrului metodic au organizat 3 seminare de instruire a managerilor şi coordonatorilor de proiecte (la care au fost prezenți şi experți din străinătate), ultimul seminar fiind organizat în februarie curent.

În activitatea noastră, mizăm pe interesul Dumneavoastră, beneficiarii noştri, de a dezvolta şi îmbunătăți sistemul SSPT în republică. Contăm pe participarea Dumneavoastră cât mai activă la elaborarea şi aprobarea anumitor decizii, menite să influențeze spre bine evoluția lucrurilor.

Avem nevoie de un sistem funcționabil. Vrem să creăm un sistem durabil, lucrativ şi pentru aceasta suntem dispuşi să ne aducem contribuția şi tot efortul, aşa cum speranța noastră e ca în anul 2005 să avem nişte centre de sănătate prietenoase tinerilor amenajate/echipate, cu formatori şi prestatori bine instruiți.

Există în Chişinău o adresă destul de cunoscută printre tinerii şi adolescenţii din capitală (dar poate şi din republică) – Socoleni 19. Pentru a fi pe înţelesul tuturor, vom deschide paranteza şi vom adăuga: sectorul Râşcani, mai exact, Poşta-Veche, Centrul medicilor de familie nr.10, Centrul de sănătate pentru tineri „Neovita".

Anume aici, de dimineaţă până seara târziu, de luni până sâmbătă, pot fi întâlnite o mulţime de persoane tinere. Fie că au nevoie să consulte un specialist, fie că doresc, pur şi simplu, să se informeze despre propria sănătate şi dezvoltare, adevărul e că vin pentru că le place şi pentru că au necesitate, rezolvându-şi şi unele probleme, care îi frământă cel mai mult la moment.

CENTRUL DE SĂNĂTATE PENTRU TINERI „NEOVITA" – UN CENTRU MODEL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Galina LEŞCO,
directorul Centrului de sănătate pentru tineri „Neovita"

Centrul de sănătate pentru tineri „Neovita" (proiect al Asociaţiei Obşteşti „Sănătate pentru tineri") a fost deschis în 2002 cu suportul UNICEF-Moldova, în colaborare cu Ministerul Sănătăţii, Primăria municipiului Chişinău şi Asociaţia medico-teritorială din sectorul Râşcani al capitalei.

Scopul principal al Centrului e de a asigura un acces cât mai larg al tinerilor şi adolescenţilor la servicii integrate de sănătate prietenoase tinerilor; multiplicarea cunoştinţelor referitor la HIV/SIDA; dezvoltarea competenţelor sociale; informarea, educarea şi comunicarea în vederea promovării unui mod sănătos de viaţă.

În cadrul Centrului activează un personal bine instruit, constituit din: 2 psihologi, 2 ginecologi, 1 dermatovenerolog, 1 asistent social, o moaşă şi o echipă de voluntari.

Centrul „Neovita" este considerat un centru model de acordare a Serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) în Republica Moldova, activitatea sa fiind direcţionată spre satisfacerea integrală şi multifocală a necesităţilor tinerilor prin oferirea asistenţei psihologice, medicale şi sociale. Astfel, pe parcursul celor doi ani de activitate, au fost înregistrate peste 4000 de vizite, din ele, 42% - vizite primare şi 58% - vizite secundare. În perioada de referinţă, numărul de beneficiari ai Centrului a ajuns la 6500 persoane (cu vârsta între 10-24 ani), numărul acesta fiind mereu în creştere.

Faptul că este unul dintre primele centre care au propus tinerilor asistenţă în prevenirea riscurilor pentru sănătate, depăşirea problemelor legate de sănătatea reproducerii, planificarea familiei, posibilitatea de a consulta diferiţi specialişti, de a fi trataţi cu amabilitate şi respect, de a le fi păstrată intimitatea şi confidenţialitatea – a jucat un rol esenţial în constituirea sa ca un model inovator în contextul stabilirii relaţiilor de încredere între colaboratori şi „clienţi".

SSPT sunt nişte servicii noi pentru societatea noastră şi, după cum era de aşteptat, e nevoie de ceva timp pentru ca ele să prindă la public. Cu regret, mai există unele constrângeri şi dificultăţi în dezvoltarea lor din cauza lipsei unui cadru normativ de organizare a acestui tip de servicii pentru tineri şi a unui sistem de referinţă oficial aprobat; există o oarecare rezervă şi din partea tinerilor, în special, a celor din grupurile de risc, care, pe fundalul circumstanţelor de ordin emoţional, stigmatizării şi discriminării, marginalizării sociale, evită adresarea la Centrele de sănătate prietenoase tinerilor. Ori sarcina noastră e de a anula stereotipurile, de a fi cât mai aproape de interesele şi aşteptările adolescenţilor/tinerilor pentru a le ajuta să se descurce cât mai bine în viaţă.

Pe timpuri era o lozincă foarte populară: „Tot ce-i mai bun copiilor!". Nu cred că şi-a pierdut actualitatea şi azi. Datoria fiecărui părinte, pedagog e de a-şi creşte odrasla într-un mod ireproşabil. A investi în educaţia, cultura generaţiei în creştere, a le ajuta copiilor, adolescenţilor, tinerilor să-şi formeze nişte deprinderi sănătoase de viaţă înseamnă a investi în viitorul acestei societăţi.

Ceea ce ne propunem să realizăm în cadrul Centrului nostru nu sunt vorbe, ci fapte. Drept confirmare sunt şi rezultatele studiilor de evaluare a calităţii serviciilor, din care aflăm că 80% din beneficiari consideră vizita recentă utilă, informativă şi necesară. Aceasta reieşind din câteva considerente:

- serviciile sunt special pentru tineri şi este un centru pentru tineri;
- atitudinea colaboratorilor este foarte binevoitoare, de la egal la egal;
- consultaţiile specialiştilor sunt gratis şi de calitate;
- adresarea la Centrul „Neovita" le-a ajutat să-şi rezolve unele probleme etc.

În acelaşi context, vizitatorii Centrului solicită să avem program de lucru şi duminica, să lărgim spectrul de servicii prin angajarea şi altor specialişti, care să le acorde consultaţii, să organizăm un laborator diagnostic, să le oferim o ambianţă plăcută şi cât mai mult confort.

De fapt, doleanţele, sugestiile beneficiarilor noştri sunt un fel de barometru pentru noi. Asemeni unor voci călăuzitoare, ne arată ce este bine să implementăm în continuare şi ce trebuie să excludem categoric, părerea tinerilor fiind luată în consideraţie şi la deschiderea propriu-zisă a Centrului. Sunt nişte principii fundamentale, pe care, în fond, se şi bazează SSPT. Între personalul Centrului şi beneficiari tot timpul a existat o relaţie de colaborare. Ne mândrim că avem un grup de 25 voluntari bine motivaţi, care participă foarte activ atât în prestarea serviciilor, cât şi în activităţile informaţional educative, elaborând diferite materiale, răspunzând la linia fierbinte, lucrând la recepţie, facilitând accesul semenilor lor la informaţie corectă.

Un rol esenţial în promovarea imaginii Centrului „Neovita" o avem şi noi, specialiştii, care, în parteneriat cu Direcţia Generală Educaţie, Ştiinţă, Tineret şi Sport din municipiul Chişinău susţinem un ciclu de ore educaţionale în probleme de sănătate pentru adolescenţi şi tineri. Aceştia din urmă, sunt grupaţi după vârstă şi, potrivit unui grafic stabilit în prealabil, se ocupă o zi cu psihologul, o zi cu asistentul social, a treia zi cu ginecologul şi a patra – cu dermatovenerologul. Tematica activităţilor este cea mai variată – de la probleme individuale – la cele generale, legate de dezvoltarea sexuală, contracepţie, infecţii ITS/HIV/SIDA etc.

Paralel cu această activitate de bază, efectuăm o serie de şedinţe cu persoanele ce provin din grupurile de risc. Şi la acest compartiment avem încă multe de făcut. La fel, trebuie să depunem mai multe eforturi în atragerea băieţilor în activităţile noastre. Actualmente ei constituie doar 15% din vizitatori. Dintre realizările obţinute merită a fi menţionate următoarele:

- instruirea a 150 formatori de toate nivelurile (din rândul adolescenţilor şi tinerilor);
- pregătirea, în cadrul a 5 seminare, a 100 medici de familie din sectorul AMP Râşcani al capitalei în domeniul comunicării şi consilierii tinerilor şi adolescenţilor.

Pe cât e posibil, încercăm să fim la curent cu toate noutăţile din domeniu. Conlucrăm activ cu UNICEF-Moldova, UNFPA, Ministerul Sănătăţii, Dispensarul Dermatovenerologic, Academia de Ştiinţe a Republicii Moldova, facem parte din Reţeaua ONG-urilor din Republica Moldova ce activează în domeniul prevenirii HIV/SIDA, ITS şi narcomaniei, Reţeaua ONG-urilor din domeniul social, CNTM şi Reţeaua Centrelor pentru tineri.

NOTĂ: Şi există un Centru de sănătate pentru tineri „Neovita", recunoscut drept model în acordarea Serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor (SSPT) în Republica Moldova. Bunele sale practici, demonstrate pe parcursul celor 3 ani de activitate, au convins experţii de la Banca Mondială că sunt eficiente şi necesare de a fi dezvoltate în Moldova, lucru care a şi început a fi aplicat în practică de către Ministerul Sănătăţii şi UNICEF-Moldova, cu susţinerea Programului TB/SIDA, prin lansarea proiectului de extindere a SSPT în 10 raioane din republică. Un rol important îi revine Centrului „Neovita" şi în instruirea formatorilor, consultanţilor pentru aceste centre, precum şi în acordarea sprijinului necesar la elaborarea ghidurilor, altor materiale metodice.

Până aici toate bune şi frumoase. Atâta doar că proiectul „Centrul de sănătate pentru tineri Neovita" a fost prevăzut pe un termen de 3 ani şi în mai 2005 se încheie. În speranţa de-a găsi vreo finanţare cât de mică, dna Galina Leşco deja mai bine de jumătate de an bate pragurile donatorilor. Deocamdată, însă, fără un rezultat pozitiv.

Cine îi va ajuta acestui Centru să supravieţuiască?

Cine va susţine ceea ce s-a realizat cu atâta trudă, abnegaţie, altruism prin efortul susţinut al unui colectiv de oameni?

Şi oare ce vom spune despre „Neovita" peste 2-3 luni? ... A fost sau... există!

OPINII ÎN ZIGZAG

Natalia GANDRABUR,
coordonator de voluntari

CU GRIJĂ FAȚĂ DE SEMENII NOŞTRI

La Centrul de sănătate pentru tineri „Neovita” actualmente activează cea de-a treia generație de voluntari. Sunt 28 de tineri bine motivați, care manifestă interes şi curiozitate pentru serviciile Centrului.

Pentru a fi voluntar nu e suficient să-ți exprimi doar disponibilitatea şi dorința de a te înscrie la o asemenea „şcoală”. A fi voluntar înseamnă să-ți asumi nişte responsabilități, să demonstrezi că poți lua atitudine de o situație concretă şi să fii cu grijă față de semenii tăi.

Pregătirea voluntarilor la Centrul „Neovita” decurge în câteva etape. La prima – sunt organizate un şir de seminare/traininguri de inițiere, în cadrul cărora candidații au ocazia să cunoască diferite aspecte ale problemelor cu care se confruntă cel mai mult tinerii astăzi. Concomitent, are loc familiarizarea cu serviciile Centrului. Tot în cadrul seminarelor/trainingurilor, voluntarii sunt instruiți în calitate de formatori pentru a acorda de sine stătător unele servicii (de gardă la recepție, consilierea la „linia fierbinte” etc.). Ultima etapă include un seminar/training de acumulare şi evaluare a cunoştințelor şi deprinderilor practice obținute, la finisarea căruia voluntarii primesc un certificat special ce le autentifică „statutul” de voluntar şi care le permite să activeze timp de un an în cadrul Centrului „Neovita”.

Apropo, acest seminar este planificat pentru 26-27 februarie curent şi dacă aveți dorință să vedeți cum se întâmplă în realitate, vă invităm cu drag.

Cât priveşte activitatea voluntarilor pe parcursul lunii februarie, cele mai interesante momente au fost legate, bineînțeles, de ziua Sfântului Valentin. Consemnarea acestei sărbători a devenit deja o tradiție pentru voluntarii Centrului „Neovita” şi face parte din planul nostru de activitate. De obicei, în această zi, obişnuim să ne echipăm cu diferite flyere (buclete informaționale despre serviciile Centrului nostru) şi prezervative ca să le distribuim tinerilor în oraş. Este foarte interesant să observi cum se comportă perechile de îndrăgostiți atunci când te apropii să le propui materialele pregătite. Niciodată nu ştii care va fi reacția. Unii – le aruncă. Alții – mulțumesc pentru ele. Sunt şi persoane mai rezervate, care doar încurajate de noi îşi zic: „De ce nu? Poate da!”. Urările noastre pentru toți sunt: „Sărbători fericite!” şi „Aveți grijă de sănătatea Dumneavoastră!”.

FLYERE... CU PREZERVATIVE

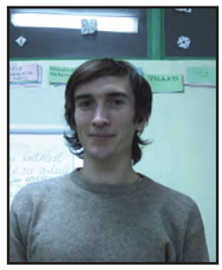

Florin SOLTAN,
activist din prima generație de voluntari

Când am venit prima dată la Centrul de sănătate pentru tineri „Neovita” eram foarte entuziasmat. Seminarele care se organizau, întâlnirile cu specialiştii parcă făceau parte din altă lume. În fiecare zi descopeream o mulțime de lucruri noi, necunoscute sau puțin cunoscute, despre care noi, tinerii, nu prea aveam şansa să le-auzim în altă parte. Dorința de a-mi fi de ajutor în I rând mie, de-a acumula informație pentru dezvoltarea proprie, ca ulterior să le-o pot transmite şi altora au făcut, de fapt, să devin voluntar.

În activitatea mea am avut mai multe experiențe interesante, cele mai plăcute, totuşi, sunt primele mele ore educaționale de sănătate, petrecute la liceul „Ştefan cel Mare” din or. Chişinău şi neuitatele „raiduri” pe străzile oraşului, când împreună cu alți colegi-voluntari mergeam să împărțim flyere... cu prezervative.

PENTRU A EVITA RISCURILE

Sergiu APARATU,
student la Universitatea Tehnică din Moldova

La „Neovita” sunt de jumătate de an. Am venit la sugestia unui cunoscut de-al meu, fost voluntar şi nu regret deloc. Dimpotrivă. De când mă aflu aici am înțeles că în viața de zi cu zi trebuie să fii foarte bine pregătit pentru a reuşi să eviți riscurile. Ori acestea pot fi întâlnite la orice pas. Cu regret, pe mulți dintre tineri îi caracterizează neglijența, indiferența, ignoranța față de propria persoană. Se dedau uşor relațiilor sexuale întâmplătoare şi consecințele sunt cele mai diferite: infecții cu transmitere sexuală, HIV/SIDA, sarcini nedorite etc. Unii tineri se simt incomod atunci când ne apropiem de ei să le oferim fluturaşii cu prezervative. Dar intenția noastră e de a-i informa, pur şi simplu, despre sexul protejat.

ACTIVITATE CARE-ȚI PERMITE SĂ APLICI TEORIA ÎN PRACTICĂ

Diana URSU,
studentă la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”

Voluntariatul este un tip de activitate, care-ți permite să aplici teoria în practică. Aflând despre serviciile care se prestează la Centrul „Neovita”, m-am gândit că aş putea încerca să-mi perfecționez cunoştințele în domeniul ce l-am ales ca viitoare specialitate – psihologia.

Deja am susținut şi o primă activitate de sine stătător. Este vorba de un seminar la tema: „Traficul de ființe umane”, pe care l-am organizat în satul Sociteni, raionul Ialoveni. N-a fost uşor, pentru că în localitățile rurale se simte o lipsă acută de informație/literatură nu numai la această temă, dar în general. Ceea ce înseamnă că pentru a realiza o discuție interesantă trebuie să fii tu însuți foarte bine pregătit. Lucru pe care doresc să-l obțin devenind voluntar.

UN PROGRAM DE LUCRU FĂRĂ ÎNTRERUPERE

Natalia COJOCARU,
studentă la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”

Este îmbucurător că în ultimul timp tot mai mulți tineri se interesează de „Neovita”, consideră vizitele efective şi utile, iar serviciile – de calitate.

Astăzi, spre exemplu, sunt de serviciu la recepție. Recepționez apelurile telefonice, ofer unele informații, direcționez pacienții la specialiştii din cadrul Centrului (ginecolog, dermatovenerolog, psiholog). Chiar dacă este o zi geroasă de iarnă, cu temperatura -20oC, până la moment (ora 17.00) am înregistrat 35 de vizite şi 27 apeluri telefonice. În timpul programului de lucru aproape că nu avem întrerupere. Este şi acesta un argument că Serviciile de sănătate prietenoase tinerilor sunt necesare şi dorite de tineri.

ANUL 2005 A FOST DECLARAT DE ONU ANUL INTERNAȚIONAL AL SPORTULUI ŞI EDUCAȚIEI FIZICE

La 5 noiembrie 2004, în cadrul unei conferințe de presă, cu participarea Secretarului General al ONU, Kofi Annan, consilierului special în sport pentru dezvoltare şi pace Adolf Ogi, tenismanului nr.1 în lume Roger Federer şi campioanei maratonului Margaret Okayo din New York, a fost lansat, în mod solemn, planul unui an întreg de acțiuni ce au drept scop promovarea rolului sportului în eliminarea diferențelor culturale şi etnice şi îmbunătățirea calității vieții oamenilor.

„Sportul poate îmbunătăți viața comunităților", a declarat Secretarul General al ONU, Kofi Annan. Sunt convins că e timpul pentru a dezvolta această afirmație în scopul încurajării guvernelor, agențiilor de dezvoltare şi comunităților să decidă în ce mod sportul poate fi inclus din ce în ce mai sistematic în planurile de protecție a copiilor, în special pentru cei ce trăiesc în sărăcie, boli şi conflicte."

Anul Internațional al Sportului şi Educației Fizice 2005 va promova rolul sportului în educație, sănătate, dezvoltare şi pace pentru a atinge cele opt Obiective de Dezvoltare ale Mileniului, adoptate de liderii mondiali, ce includ reducerea cu jumătate a sărăciei şi foamei, asigurarea educației primare pentru toți copiii şi stoparea răspândirii HIV/SIDA, - toate până în anul 2015.

CONCURS PENTRU JURNALIŞTI

Programul TB/SIDA în Republica Moldova (finanțat de Banca Mondială şi Fondul Global de combatere a SIDA, Tuberculozei şi Malariei), prin intermediul Rețelei de Comunicare în Domeniul Sănătății din Moldova, anunță concursul republican pentru jurnalişti "Tuberculoza poate fi învinsă!".

Scopul concursului – de a activiza rolul mass-media în informarea publicului despre problemele tuberculozei în Republica Moldova, de a fortifica şi a extinde colaborarea între jurnalişti şi lucrătorii medicali şi de a îmbunătăți cunoştințele populației despre tuberculoză.

La concurs sunt invitați să participe jurnaliştii şi corespondenții netitulari, care, pornind de la înțelegerea că sănătatea populației este o condiție de bază pentru dezvoltarea durabilă a societății, prin intermediul ziarelor, posturilor de radio, TV, susțin implementarea strategiei de combatere a tuberculozei – DOTS, difuzează informație ştiințific argumentată şi imparțială, informează despre metodele de prevenire şi control a acestei maladii în Republica Moldova.

Pentru câştigătorii concursului sunt instituite trei premii în mărime de 200 dolari SUA fiecare, ce vor fi oferite pentru: "Ciclu de materiale din presa scrisă", "Ciclu de materiale radiofonice", "Ciclu de materiale televizate".

La concurs sunt admise articole analitice, de investigație, publicate sau difuzate în perioada 1 octombrie - 15 martie 2005, ce corespund următoarelor tematici:

- "Tuberculoza este problema întregii societăți";
- "DOTS: este tratamentul tuberculozei pentru toți";
- "Ce trebuie să ştim despre tuberculoză?";
- "Depăşirea stigmatizării";
- "Să stopăm tuberculoza în penitenciare";
- "Tuberculoza poate fi tratată!".

Materialele pentru concurs pot fi prezentate personal sau prin poştă în perioada 1-18 martie 2005 pe adresa: or. Chişinău, str. V. Alecsandri 2, biroul 206, Serviciul de presă al Ministerului Sănătății.

Totalurile concursului vor fi făcute pe data de 24 martie 2005 – Ziua Mondială de combatere a tuberculozei.

Locul şi ora festivității de premiere vor fi anunțate ulterior.

Pentru informații suplimentare, contactați: Irina Zatuşevski, tel.: 22.78.95, e-mail: zatush@mednet.md; Silvia Munteanu, tel.: 73.58.79, e-mail: silmunt@mednet.md

ATENȚIE! UN NOU CONCURS!

Până la 15 martie 2005, puteți participa la un concurs de desen cu genericul "Prevenirea consumului de droguri şi impactul substanțelor narcotice asupra sănătății adolescenților şi tinerilor".

Concursul este organizat în cadrul proiectului "ONG-urile din Moldova: împreună pentru prevenirea consumului de droguri", implementat de Centrul de Resurse "Tineri şi Liberi" din Moldova şi Asociația Națională pentru o Societate fără Droguri (RNS) din Suedia, cu susținerea Agenției Suedeze pentru Dezvoltare Internațională (Asdi).

Criterii de eligibilitate şi condiții de participare:

- La concurs sunt încurajați să participe elevii şi studenții cu vârsta cuprinsă între 14-24 ani;
- Tehnicile de executare a desenului pot fi cele mai diverse: în creioane simple şi/sau colorate, cariocă, acuarelă, cu aplicarea unor materiale neordinare. Este binevenită şi utilizarea fotografiilor. Lucrarea pentru concurs nu trebuie să fie mai mică decât formatul A4;
- Concursul se desfăşoară la două categorii de vârstă: 14-18 ani (I categorie) şi 19-24 ani (a II categorie). De la fiecare categorie de vârstă în parte va fi desemnat câte un câştigător, lucrările cărora vor fi publicate într-un tiraj de peste 1000 exemplare. Ceilalți participanți (care vor respecta condițiile de participare) vor primi premii de încurajare.
- Lucrarea pentru concurs trebuie să conțină (pe verso) următoarea informație: numele autorului, vârsta, numele instituției de învățământ, clasa/grupa, adresa completă de acasă, inclusiv numărul de telefon.

Vă rugăm să împachetați cu grijă desenul pregătit, astfel ca plicul/coletul să protejeze conținutul.

Lucrările prezentate la concurs nu vor fi restituite participanților.

Data limită de aplicare pentru concurs – 15 martie 2005, ora 15:00. Lucrările ajunse la destinație după termenul-limită nu vor fi examinate.

Participanții vor fi informați despre rezultatele concursului până la 22 martie 2005.

Adresa la care vor fi expediate lucrările pentru concurs:
R. Moldova, 2072 Chişinău, C/P 3063.

Pentru informație suplimentară, vă rugăm să contactați grupul de lucru al proiectului: telefon: 56.75.49, e-mail: tineri_liberi@hotmail.com
Antonița Fonari, director executiv „Tineri şi Liberi".
Anna Caireac, coordonator „Tineri şi Liberi".

BULETIN INFORMATIV
al Consiliului Național de Coordonare al Proiectului "Suportul Programului Național de profilaxie şi combatere a infecției HIV/SIDA/ITS şi al Programului Național de control al tuberculozei"

Echipa redacțională
Coordonator: **Dumitru LATICEVSCHI**
Consultanți: **Olga OSADCII**
Silviu DOMENTE
Redactor: **Victoria TATARU**
Machetare: **Veaceslav CEBOTARI**
Responsabil de ediție: **Oleg BARBĂ**

Adresa redacției
Piața Marii Adunări Naționale, 1
MD 2033, Chişinău, Republica Moldova
Telefon: 250 293; Fax: 250 447
E-mail: ccm_secretariat@moldova.md